

29.4.2022

EOAK/2678/2022

Eduskunta, Sivistysvaliokunta

00102 EDUSKUNTA

ASIA: HE 55/2022 vp, Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan sivistysvaliokunta on pyytänyt eduskunnan oikeusasiamieheltä kirjallista asiantuntijalausuntoa yllä mainitusta hallituksen esityksestä.

Esitän lausuntonani kunnioittaen seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia lisäämällä siihen säännös erityisavustuksesta varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin. Esitetty säännös vakiinnuttaa hallituskausittain tehdyt päätökset sekä vakiinnuttaa avustuksen myöntämiseen ja hakemiseen liittyviä menettelyitä ja periaatteita. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi asetuksenantovaltuutus, jonka nojalla annettaisiin valtioneuvoston asetuksella tarkemmat säännökset avustuksen käyttökohteista ja myöntämisperusteista.

Esityksen mukaan sen tavoitteena on muun ohella vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä vähentää yhteiskunnallisen ja eriarvoisuuden vaikutuksia koulutukselliseen tasa-arvoon.

Pidän esitystä perusteltuna ja sen tavoitteita kannatettavina. Sivistysvaliokunta on katsonut koulutuspoliittisesta selonteosta antamassaan mietinnössä (SiVM 19/2021 vp), että selonteossa esille tuotu rahoitusjärjestelmän kehittäminen tarveperustaiseen suuntaan on tutkimustiedon perusteella perusteltua. Valiokunnan mielestä rahoituksen riittävyys edellyttää myös rahoituksen riittävää pitkäjänteisyyttä. Myös OECD on suositellut koulutuksellisen tasa-arvon edistämisen tukena hyödynnettävän kohdennettua, tarveperustaista rahoitusta (esityksen s.4).

Totean, että esityksessä arvioidut ja kuvatut vaikutukset viranomaisiin, varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetuksen järjestämiseen sekä lapsen oikeuksiin ovat myönteisiä. Esityksen perusteella se edistää erityisesti heikoimmassa asemassa olevien lasten ja oppilaiden

sivistyksellisten oikeuksien ja koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Pidän hyvänä, että opetus- ja kulttuuriministeriö on hyödyntänyt lasten ja nuorten kuulemista valmistelussaan (s. 14).

Ehdotettua sääntelyä voidaan näin ollen pitää perusoikeusmyönteisenä ja lapsen oikeuksia tukevana. Esityksen säätämisyjärjestysperustelut ovat mielestäni asianmukaiset. Minulla ei myöskään ole huomautettavaa ehdotetun asetuksen antovaltuutuksen osalta.

Apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen

Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Piatta Skottman-Kivelä

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti asiahallintajärjestelmässä.